

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
1998. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE**

BUDAPEST

1999

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA ÉVI JELENTÉSEI

19.

Összeállította: Fekete Gézáné

ISSN 0230-7545

TARTALOMJEGYZÉK

Az MTA Könyvtárának konszolidációja - 1998	5
I. A Könyvtár igazgatása, szervezete, személyi állománya	8
1. Igazgatás, szervezet	8
2. Létszám	10
3. Végzettség, szakképzettség	10
4. Bérezés, jutalmazás	11
II. Állománygyarapítás, kiadványcsere	11
1. Évi gyarapodás, állomány 1998. december 31-én	14
2. Gyarapodás szakok szerint	15
3. Gyarapodás eredete	15
4. Gyarapodás módja	15
5. Könyv- és folyóiratvétel alakulása	16
6. Nemzetközi kiadványcsere forgalom	16
7. Cserekapcsolatok	16
8. Könyvvásárlás és csere aránya	18
9. Folyóiratvásárlás és csere aránya	18
III. Könyvtárgépesítés	18
IV. Feldolgozás, katalógusépítés	19
1. Címleírás, osztályozás	21
2. A könyvfeldolgozás részletező adatai	21
V. Olvasószolgálat	22
1. Könyvtár használói	23
2. Használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása	24
3. Látogatási alkalmak	24
4. Állományhasználat	25
5. Könyvtárközi kölcsönzés	25
VI. Raktározás, állományvédelem	25
VII. Információellátás	27
Hagyományos tájékoztatás, akadémikus bibliográfia	27
Számítógépes szakirodalmi információ	27
1. Előfizetők száma és a szolgáltatás típusainak megoszlása - SCI	27
2. CD-ROM adatbázisokból történt szolgáltatások	28
3. CD-ROM bemutatók, tájékoztatók	28
4. Info Centrum látogatottsága	28
VIII. Akadémiai Levéltár	28

IX. MTA Lukács Archivum és Könyvtár	29
X. Reprográfia	30
1. Fotótechnikai szolgáltatások	30
2. Xerox gyorsmásolat	31
XI. Tudományos és szakértői munka	31
1. Egyéni kutatások	32
2. Scientometriai program	33
3. Munkatársak publikációi, előadásai	33
4. Munkatársak tagsága, testületi tevékenysége	38
XII. Kiadványtevékenység	40
XIII. Nemzetközi kapcsolatok	40
1. Külföldi tagságok	40
2. Külföldi kiküldetések, tanulmányutak	40
XIV. Alapítvány	41
XV. Könyvtár és propaganda	42
1. A Könyvtárról megjelent cikkek, tudósítások	45
XVI. Gazdálkodás	48

***

Megjegyzés

Az 1998. évi jelentésben - hasonlóan az előző évihez - a szöveges rész rövid, összefoglaló jellegű, a szöveges részt közvetlenül követik a témához tartozó statisztikai táblázatok és a különböző felsorolások. Az osztályvezetők által adott eredeti osztályjelentések kötet formában az MTAK Igazgatóságán hozzáférhetők. Míg a sokszorosított jelentés a könyvtári munkafolyamatok szerint tárgyalja az intézmény munkáját, addig a bekötött, kéziratban maradt jelentés osztályonként, részletekre kiterjedően ad számot az egyes részlegek tevékenységéről.

AZ MTA KÖNYVTÁRÁNAK KONSZOLIDÁCIÓJA - 1998*

1998. január 1.

Glatz Ferenc elnök megbízást adott Náray-Szabó Gábor főtítkárhelyettesnek az MTAK közvetlen felügyeletére, az intézmény gazdálkodásához szükséges intézkedések megtételére.

1998. január 28.

Az MTA Vezetői Kollégiumának ülésén Náray-Szabó Gábor előterjesztette az MTAK konszolidációjára, fejlesztési koncepciójára vonatkozó javaslatát. Az előterjesztés tartalmazta az intézmény költségvetésével, szervezeti felépítésével kapcsolatos elképzeléseit, a gyűjtőkörre, az informatikai fejlesztésre, az elektronikus adathordozókra épülő akadémiai természettudományos szakkönyvtári hálózat kialakítására, a bér és a beszerzés kedvezőtlen arányának a megszüntetése érdekében a létszámleépítésre, a szervezeti változtatásokra vonatkozó javaslatait.

1998. február 16.

Harmathy Attila elnökletével újjáalakult az 1996 májusa óta szünetelő Könyvtári Bizottság. Az ülés megvitatta az MTAK konszolidációjával kapcsolatos fent említett szakmai és szervezeti javaslatokat, azokkal egyetértve tette meg a válságkezelés megoldására vonatkozó ajánlásait.

1998. március 5.

Náray-Szabó Gábor az MTAK osztályvezetői értekezletén ismértette a résztvevőkkel az április 1-én életbelépő, a szervezeti változtatásokkal, a létszámcsökkenéssel kapcsolatos döntéseket.

1998. április 1.

Szervezeti változások: Megszűnt a Mikrofilmtár mint rendszeres mikrofilmezést ellátó szervezeti egység, az esetenkénti igényeket ellátó munkafeladatok a Kézirattár szervezetébe integrálódtak.

Megszűnt az Olvasószolgálati Főosztály, az ennek keretében működő Számítógépes Referenz Szolgálat és a Gyorsmásoló Szolgálat. Az Olvasószolgálati Osztály

---

* A konszolidáció előzményeit ld. MTAK 1997. évi beszámolójelentése. Bp. 1998. 5-7.p.

szervezetébe került a Könyvkötészeti Csoport, a törökbálinti raktár, valamint a nem önálló szervezeti egységként működő számítógépes referenz és gyorsmásoló tevékenység.

Megszűnt a Számítógépes Tudományelemzési Program. Önálló szervezeti egységként létejt a Tudományelemzési Szolgálat a főtítkárhelyettes felügyeletével.

Létszámcsökkentés: Az 1992 óta tartó alulfinanszírozás folytán felborult az intézmény költségvetése. A pénzügyi egyensúly, a bérre és a beszerzésre fordított pénzösszegek helyes arányának kialakítása érdekében megtörtént a létszámleépítés (felmentések, nyugdíjazások, lejárt szerződések).

1998. május 5.

Náray-Szabó Gábor az MTA közgyűlésének tájékoztatást adott az MTAK konszolidációjával kapcsolatos fejleményekről. A közgyűlés határozatban kérte, hogy az akadémia vezetősége fokozott figyelmet fordítson az MTA Könyvtára és az intézeti könyvtárhálózat helyzetére.

1998. július 1.

Az MTA elnöke pályázatot hirdetett az MTA Könyvtára főigazgatói munkakörének betöltésére 1998. július 1-től. Az 1998. május 15-i határidőre kiírt pályázatra 2 személy adta be pályázatát. A pályázat bíráló bizottsága Harmathy Attila elnökletével 1998. június 17-én ült össze. A bizottság egyöntetű véleménye alapján a pályázók formailag megfeleltek a pályázati kiírás feltételeinek, de a Könyvtár helyzete, feladatai más típusú szakembert kívántak. A bizottság ilyen értelmű javaslatot fogalmazott meg az MTA elnöke számára. A sikertelen pályázat után továbbra is Náray-Szabó Gábor látja el az MTAK felügyeletét. Új pályázat kiírására 1 1/2 éven belül nem kerül sor.

1998. szeptember 16.

Az MTA Vezetői Kollégiumának ülésén Náray-Szabó Gábor beszámolt az MTAK konszolidációjával kapcsolatos intézkedésekről, eredményekről.

Létszám: 1997. december 31-én a létszám a Lukács Archivumot (9 fő) is beleértve 153 fő (teljes munkaidőre számítva 137 fő), 1998. szeptember 15-én összesen 134 fő (teljes munkaidőre számítva 118 fő) volt, a létszám 19 fővel csökkent. Év végével további 3 fő foglalkoztatása szűnik meg. Tartós betegállomány miatt függőben van 2 fő felmondása.

Megtakarítás: A létszámleépítés hatására az 1998. év eleji állapothoz képest a megtakarítás járulékkal számítva havi 1 470 eFt, 13 hónapra számítva mintegy 18 500 eFt. Az előző évi nyugdíjazásokat is figyelembe véve mintegy 30 000 eFt-ot lehetett a bérkeretből állománygyarapításra, illetve fenntartásra átcsoportosítani.

Állománygyarapítás: 1998. szeptember 15-ig 35 500 eFt-ot fordított a Könyvtár állománygyarapításra. Az eredeti előiránnyal, a bérmegetakarításból származó átcsoportosítással, a pályázati pénzekkel, valamint az alapítványi támogatással az állománygyarapítási keret 1998 végéig 45 710 eFt-ra tehető. A folyóiratok 1999. évi előfizetése júliusban megtörtént mintegy 16 500 eFt értékben (függőben maradt a kiegészítő kötetek rendelése). A tavalyi 344 megrendeléshez képest 439 folyóirat megrendelése történt meg. Az állománygyarapításban jelentős szerepet játszottak a pályázatok. Az intézmény a kölcsönként kapott 8 000 eFt-ot visszafizette.

Pályázatok: Az MTAK élve a pályázati lehetőségekkel 1998. szeptember 15-ig 16 866 eFt pályázati pénzhez jutott a Nemzeti Kulturális Alap, a Soros Alapítvány, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és az OTKA révén. Az elnyert pályázati összegek kedvezően hatottak a konszolidáció irányába, többek között jelentős állománygyarapítást, adatbázisvásárlást, informatikai eszközvásárlást tettek lehetővé.

1998. IV. negyedév

A IV. negyedévben sikeres pályázatok révén további anyagi lehetőségekhez jutott az intézmény, amelyek segítséget jelentettek a beszerzés és az informatikai fejlesztés területén. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 1 600 eFt-ot juttatott a Könyvtárnak az ODR-ben vállalt szerepe miatt, valamint 2 200 eFt-ot tematikai fejlesztésre, software vásárlásra.

A Nemzeti Kulturális Alap 400 eFt-ot ítél meg állományvédelmi célból, restaurálási munkálatokra, valamint további 400 eFt-ot biztosított az Ithaka-program keretében beszerzett Ferenczy Béni levelek megvásárlására.

1998. december 7.

Az MTA Közgyűlése elfogadta az Akadémia 1999. évi, a Parlament által jóváhagyott költségvetését. A konszolidáció, a könyvtári fejlesztés irányába hat, hogy az akadémiai költségvetés keretében az MTAK 1999. évi költségvetési támogatása 50 000 eFt-al emelkedett meg.

I. A KÖNYVTÁR IGAZGATÁSA, SZERVEZETE, SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYA

1. Igazgatás, szervezet

MTA Könyvtári Bizottság

1998. február 16-án megalakult az 1996 májusa óta szünetelő Könyvtári Bizottság az alábbi személyi összetétellel:

Elnök: Harmathy Attila

Titkár: Domsa Károlyné

Tagok: Bakonyi Péter

Császár Ákos

Ferenczy Endréne

Frank Tibor

Kroó Norbert

Mader Béla

Manherz Károly

Náray-Szabó Gábor

Nyíri J. Kristóf

Ritoók Zsigmond

Róna-Tas András

Rónai Iván

Szögi László

Vámos Tibor

A Könyvtár vezetői:

Főigazgató: -

Náray-Szabó Gábor főtitkárhelyettes elnöki megbízottként felügyeli az intézményt.

Főigazgatóhelyettes: dr. Domsa Károlyné

Gazdasági igazgató: Czeglédi Katalin

A Könyvtár szervezete:

1. Főigazgatói Titkárság

2. Szerzeményezési Osztály

vezetője: dr. Murányi Lajos

3. Nemzetközi Csereszolgálat

vezetője: dr. Domsa Károlyné

4. Katalógizáló Osztály
vezetője: Gáspárné Monostori Judit
5. Olvasószolgálati Osztály
vezetője: Szabó Istvánné
6. Folyóíratár
vezetője: dr. Büky Béláné
7. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye
vezetője: dr. Rozsondai Marianne
8. Keleti Gyűjtemény
vezetője: dr. Apor Éva
9. Akadémiai Levéltár
vezetője: dr. Hay Diana
10. Könyvtárgépesítés és Számítóközpont
vezetője: Bánhegyi Zsolt
11. Tudományelemzési Szolgálat
vezetője: Schubert András
12. Lukács Archivum és Könyvtár
vezetője: dr. Sziklai László
13. Gazdasági Osztály
vezetője: Czeglédi Katalin

Közalkalmazotti Tanács

- Elnök: Babus Antal
- Tagok: Gregorovicz Anikó
Kosztadinov Anikó
Balázs Péterné
Szeleczky Károly
- Póttagok: Kávássy Judit
Katkó Istvánné
Rózsáné Nagydiósi Stella

A Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetéhez tartozó Szakszervezeti Bizottság

- Titkár: Nemesné Szabó Katalin
- Tagok: Jaksa Józsefné, Láng Klára

2. Létszám

	Könyvtár	Lukács Archivum	Összesen
1998. január 1-én a létszám	143	10	153
évközi belépés	15	-	15
évközi kilépés	32	1	33
1998. december 31-én a zárólétszám	126	9	135

1998. december 31-i létszámból:			
-főfoglalkozású (teljes munkaidőben foglalkoztatott)	83	9	92
-főfoglalkozású részmunkaidős	13	-	13
-nyugdíjas foglalkoztatott	30	-	30

Az 1998. december 31-i létszám átszámítva 173 órás foglalkoztatásra:

Könyvtár	109 fő
Lukács Archivum	9 fő
Összesen:	118 fő

3. Végzettség, szakképzettség

(1998. december 31-én állományban lévő főfoglalkozásúak, főfoglalkozású részmunkaidősök és nyugdíjas foglalkoztatásúak)

	Könyvtár	Lukács Archivum	Összesen
Tudományos fokozat:			
- tudományok doktora	-	1	1
- kandidátus	5	3	8

Iskolai végzettség:			
- egyetemi, főiskolai	70	8	78
- középiskolai	26	1	27
- alsó fokú	30	-	30
Összesen:	126	9	135

	Főfoglalkozású dolgozók		Nem főfoglalkozású dolgozók	Összesen
	teljes munkaidőben	rész		
Könyvtárosi szakmai munkakörben dolgozó				
-szakirányú felsőfokú végzettséggel	38	4	3	45
-nem szakirányú felsőfokú végzettséggel	22	3	4	29
-középfokú végzettség + középfokú könyvtárosi szakképzettség	5	1	-	6

Könyvtárosi szakmai munkakörben összesen	65	8	7	80
Egyéb alkalmazott	27	5	23	55
Összes alkalmazott	92	13	30	135

4. Bérezés, jutalmazás

		Éves átlagos statisztikai létszám
1 főre jutó havi átlagbér		
- főfoglalkozásúak	68 151 Ft	94 fő
- főfoglalkozású részmunkaidősök	35 035 Ft	13 fő
- nyugdíjas foglalkoztatottak	29 572 Ft	34 fő
- további jogviszony szerint foglalkoztatottak	16 375 Ft	-

Az átlagbér számításánál figyelembe vett tételek: alapilletmény, 13. havi illetmény, jutalom, túlóra, helyettesítés, felmentési átlagbér, kilépők szabadidő megváltása.

Jubileumi jutalomban részesült: 7 fő

Kifizetett jubileumi jutalom: 1 189 eFt

II. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

1998-ban a Könyvtár állománygyarapodása 23 464 egység volt, összességében az előző évihez képest mintegy 1 000 tétellel csökkent, de a beszerzés részleteit tekintve pozitív jelek is tapasztalhatók. A gyarapodás dokumentumfajták szerinti részleteit, annak tematikus megoszlását, hazai, ill. külföldi eredetét a II/1, II/2, II/3. táblázat tartalmazza. 1998. december 31-én az állomány 2 143 950 egységet számlált.

A *vétel* útján beszerzett könyvek száma növekedett, a könyvbeszerzésben a vétel aránya 16,5%-ot ért el. A vételes beszerzést az átcsoportosított költségvetési keret mellett az MKM-től elnyert 3 milliós pályázati pénz finanszírozta. Jelentős anyagi terhet jelentett a kötelespéldány hiányainak pótlása mellett, a legszükségesebb többpéldányok, a határon túli magyar kiadók legfontosabb kiadványainak a megvásárlása. A könyvrendelések lebonyolítására többek között a LibroTrade, a John Smith and Son (Glasgow), Harrassowitz (Wiesbaden), Voltaire Foundation (Oxford), Minerva (Bécs), Saur (München) cégek kaptak megbízást.

1998-ban 3 538 kötet *folyóirat* került állományba, ami 1997-hez képest minimális csökkenést mutat. A beérkező folyóiratok 76%-a humán- és társadalomtudományi, 24%-a pedig természet- és alkalmazott-tudományi anyag. A vétel útján beszerzett folyóiratok száma 455 kötet, melyből 1 cím volt új beszerzés. A II/5. grafikon az utóbbi évek vételes beszerzésének (könyv, folyóirat) kedvezőtlen, egyre csökkenő alakulását érzékelteti.

Az előző évekhez képest 1998-ban kedvezőbben alakult a külföldi folyóiratok 1999. évi előfizetése. A pénzügyi nehézségek miatt a korábban felmondott folyóiratok közül 78 cím újrarendelése, továbbá 22 új folyóirat megrendelése vált lehetővé. Öt, nem szorosan a profilhoz tartozó, drága folyóirat lemondása mellett az előző évi 344 rendelés 439-re növekedett. Az újrarendelt folyóiratok főgyűjtőkörhöz tartozó, elsőrendű szakmai színvonalat képviselő kiadványok, egy részük unikális. A továbbiakban módot kell találni a rendelések lemondása miatt keletkezett hiányok pótlására.

A külföldi folyóiratrendelések lebonyolítása a Swets cégen keresztül történt. A céggel kapcsolatos tapasztalatok továbbra is kedvezőek, adatszolgáltatásaik komoly segítséget jelentettek. A reklamásiások döntő többsége eredményes volt.

A *nemzetközi kiadványcsere* változatlanul az állománygyarapítás legjelentősebb forrása. 1998-ban 72 állam 1 111 intézményével állt cserekapcsolatban a Könyvtár.

A könyvbeszerzésben a csere 38%-ot képviselt. A legjelentősebb cserepartnerek a párizsi Bibliothèque Nationale, a Library of Congress, a Deutsche Forschungsgemeinschaft, az oxfordi Bodleiana, a British Library, valamint a nagy amerikai egyetemek könyvtárai.

A cserében érkező folyóiratok a teljes folyóiratgyarapodás 72,5%-át adták, melyből 32 új folyóirat került állományba. A kiadványcsere 1998. évi adatait a II/6. és a II/7. sz. táblázat részletezi. Néhány évre visszamenőleg a II/8. és a II/9. sz. grafikon a cserének a könyv- és folyóiratbeszerzésben való meghatározó szerepét dokumentálja, összehasonlítva azt a szűkös vételi lehetőségekkel.

Tovább csökkent a kiküldött könyvek és folyóiratok száma, folyamatosan megtörtént a kapcsolatok ellenőrzése, a hiányok reklamásiása. Komoly gondot jelentett néhány

fontos cserekapcsolat váratlan megszűnése. Problémát jelent az igényes, hazai idegen nyelvű csereanyag hiánya.

A csere pénzügyi mérlege változatlanul pozitív, de a növekvő árak egyre jobban terhelik a beszerzési keretet és az év végén már számla kifizetési problémákkal kell szembenézni. A régi és újabb cseretartalék anyagból eladás, ill. ajándékozás útján hasznosultak kötetek.

A magyar szak- és szépirodalmi könyvanyag még nagyrészt a *kötelezpéldányok* révén gyarapodott. A kötelezpéldány részaránya a könyvgyarapodásban 36,5% volt. Az egyre bizonytalanabbá váló szolgáltatás miatt azonban a magyar anyag egy részét is vétel útján kellett beszerezni, ami komoly anyagi megterhelést jelentett. Hasonló problémával kellett szembenézni a magyar folyóiratok vonatkozásában is, az akadozó, esetenként a teljesen elakadt szolgáltatás következtében komoly hiányok jelentkeztek az állományban. Pozitívként említhető, hogy kötelezpéldányként 14 új folyóirat került állományba.

A kötelezpéldány rendelet végrehajtási utasítása nem juttat kötelezpéldányt a jövőben az MTA Könyvtárának, így a magyar könyv- és folyóiratanyagot rendelés útján, vételben kell beszerezni. Ennek ellentételezésére a NKÖM 1999-re, 1 600 eFt anyagi kompenzációt nyújtott a Könyvtárnak.

1998-ban *ajándékként* 713 könyvvel és 89, köztük 12 új folyóirattal gyarapodott az állomány. Jelentős mennyiségű dokumentum érkezett az MTA Stratégiai Kutatási Programiroda "Magyarország 2000" programja keretében. Az MTA Politikatudományi Intézete rendszeresen eljuttatja kiadványait. A további ajándékozók sorában említhető többek között a Soros Alapítvány, a Volkswagen-Stiftung, a Napvilág Kiadó, a Scriptum Kiadó, valamint a CD-ROM kiadványokat ajándékozó EU.

A szerzeményezési munka részeként folytatódott a különböző kiadványfajták hiányainak reklamálása. A *duplum- és főléspéldány* kiajánlás keretében két könyvjegyzék készült, amelyek az év végén kerültek kiküldésre, továbbá 421 kötetből álló könyvanyagból a helyszínen válogathattak az érdeklődők. A folyóiratok duplumkiajánlása során jegyzékről 183 folyóirategységre, illetve helyszíni válogatással 385 egységre mutatkozott igény. Az igénylők között voltak egyetemi tanszékek, akadémiai intézetek, szakkönyvtárak, múzeumok. A terv szerint a jövőben a duplumjegyzékek elektronikus úton fognak eljutni az érdekeltekhez.

Az alapgyűjtemény állománygyarapítási munkájához kapcsolódik a *különgyűjtemények* hasonló tevékenysége.

A *Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményének* az Ithaka program keretében az NKA-tól nyert 400 eFt-os pályázati pénzből sikerült megszereznie Németországból Ferenczy Bérnnek lányához írt leveleit. A "Pro Bibliotheca..." Alapítvány biztosította a szükséges

összeget (86 883 Ft) egy 1568-ban megjelent Sophocles-kötet megvásárlásához. Antikvár aukció során került megvételre a század 20-as éveiben megjelent kötet az Arany Múzeum történetéről.

A *Kézirattár* gyarapodásában az ajándékozás játszott meghatározó szerepet. Borzsák István professzor, felesége emlékére egy kézzel festett, initálékkal diszitett 15. századi pergamen Breviarium Romanum-ot ajándékozott a gyűjteménynek. Ajándékozás útján kerültek állományba többek között Teleki Pál, Teleki Géza és munkatársainak levelei, Hodinka Román levelei Hodinka Antalhoz, Péchy Blanka és Deme László nyelvemelő műsorának levelezés anyaga, Sötér István kéziratok, Lengyel József levelek és iratok, Fogarasi Miklós nyelvész hagyatéka, Szabó Lőrincnével kapcsolatos kéziratok, Hofer Tamás ajándékaként antropológiai kutatási iratok. Az OSzK egy 1851-ben megjelent Vörösmarty-kötetet ajándékozott a könyvtárnak.

Az év során az MTA Doktori Tanácsától 328 kandidátusi és doktori disszertáció érkezett.

A *Keleti Gyűjtemény* figyelemre méltó iranisztikai beszerzése volt a 11. Teheráni Nemzetközi Könyvvásáron 800 USD értékben vásárolt 30 mű, köztük több sokkötetes régi, még az iszlám forradalom előtt készült katalógus, szövegkiadás. Az MKM 3 millió forintos könyvbeszerzési pályázati pénzéből a Keleti Gyűjteményt megillető 1 millió forintból 68 mű megrendelése vált lehetségessé. Mód nyílt 3, korábban szüneteltetett folyóirat újrarendelésére, valamint 3 új folyóirat megrendelésére is. Az ajándékként állományba kerülő anyagok közül kiemelendő, az OSzK-tól kapott hatalmas, 68 kötetes kínai szótár.

A *Mikrofilmtár* állománya mindössze 431 művel gyarapodott, ebből 208 mű saját előállításban készült. Ez utóbbi csaknem teljesen a nagyszalontai helyszíni mikrofilmezés eredménye. Nagyszalontán az MTA Irodalomtudományi Intézetének megbízásából Arany János könyvtáráról, a lapszéli jegyzetekről készültek felvételek az Arany kritikai kiadás számára.

1998-ban az állománygyarapításra fordított teljes összeg 15 432 eFt volt, melynek részletes adatai a XVI. fejezetben találhatók.

1. Évi gyarapodás, állomány 1998. december 31-én

Dokumentum	Állomány 1997.dec. 31-én	1997.évi gyarapodás	1998.évi gyarapodás	Törlés	Állomány 1998.dec.31 -én
könyv	1 074 912	8 382	7 886	-	1 082 798
periodika	323 571	3 615	3 538	1	327 108
kézirat	692 487	10 696	11 609	-	704 096
mikrofilm	29 517	1 843	431	-	29 948
összesen	2 120 487	24 536	23 464	1	2 143 950

2. Gyarapodás szakok szerint %

Szakcsoport	Könyv		Periodika	
	1997	1998	1997	1998
001 kutatásszervezés	-	-	-	-
0.2 általános művek, vallástörténet	6,7	8,3	10,7	11,2
1 filozófia, pszichológia	4,6	5,3	3,1	2,5
3 társadalomtudományok	13,5	13,3	13,5	14,1
5 természettudományok	4,5	4,9	20,2	21,3
6 alkalmazott tudományok	4,5	4,3	3,7	3,0
7 művészetek	4,5	4,6	3,1	3,2
80 nyelvtudományok	6,8	8,2	15,6	14,7
809 orientalisztika	5,9	7,4	10,7	10,3
82 irodalomtudomány, szépirodalom	32,0	25,7	9,3	9,8
9 földrajz, régészet, történettudomány	17,0	18,0	10,1	9,9
	100 %	100%	100 %	100 %

3. Gyarapodás eredete (egység)

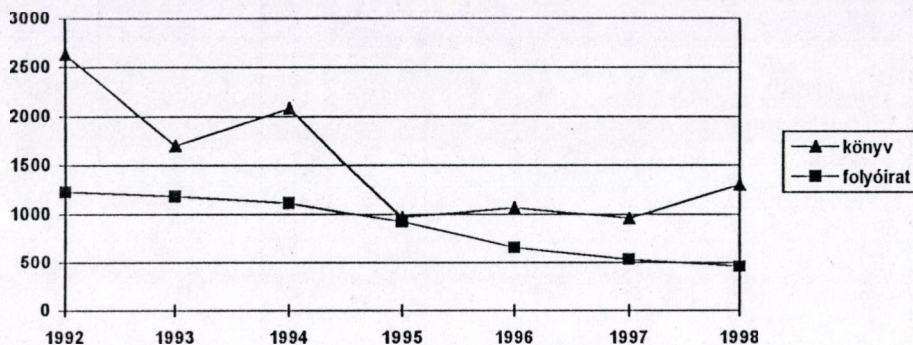
	Magyarország		Külföld		Összesen	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998
könyv	4 193	3 887	4 189	3 999	8 382	7 886
periodika (köt.)	605	538	3 010	3 000	3 615	3 538
kézirat	10 694	11 549	2	60	10 696	11 609
mikrofilm	526	225	1 317	206	1 843	431
összesen	16 018	16 199	8 518	7 265	24 536	23 464

4. Gyarapodás módja

	Könyv		Periodika		Kézirat		Mikrofilm		Összesen	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998	1997	1998	1997	1998
vétel	964	1298	538	455	3701	60	-	-	5203	1813
cseré	3162	2995	2516	2564	-	16	1317	206	6995	5781
kötelespld.	3406	2880	482	430	-	-	-	-	3888	3310
ajándék	851	713	79	89	6995	11533	4	17	7929	12352
saját előállítás	-	-	-	-	-	-	522	208	522	208
összesen	8383	7886	3615	3538	10696	11609	1843	431	24537	23464

5. Könyv- és folyóiratvétel alakulása

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
könyv	2 638	1 699	2 079	971	1 073	964	1 298
folyóirat	1 233	1 182	1 122	922	659	538	455

6. Nemzetközi kiadványcsere forgalom

Kiadvány fajta *	Küldött		Érkezett	
	1997	1998	1997	1998
könyv	2 354	1 994	3 162	3 575
periodika	3 378	2 815	2 616	2 644
mikrofilm	-	-	1 317	206

* kötet, évfolyam, ill. mű

7. Nemzetközi kiadványcsere

Cserkapcsolatok 1998-ban 72 állam 1 111 intézményével

Európa

36 állam, 807 intézmény

Ausztria	40	Hollandia	13
Belgium	33	Horvátország	24
Bosznia	4	Irország	4
Bulgária	6	Izland	2
Cseh Köztársaság	16	Jugoszlávia	17
Dánia	10	Lengyelország	49
Észtország	5	Lettország	3
Fehéroroszország	1	Litvánia	2
Finnország	23	Luxemburg	2
Franciaország	59	Makedónia	4
Görögország	12	Málta	1

Nagybritannia	46
Németország	132
Norvégia	8
Olaszország	111
Oroszország	20
Portugália	3
Románia	33

Spanyolország	61
Svájc	19
Svédország	21
Szlovákia	11
Szlovénia	5
Ukrajna	4
Vatikán Állam	3

Ázsia

21 állam, 147 intézmény

Azerbajdzsán	1
Ciprus	1
Grúzia	1
India	11
Irak	2
Irán	4
Izrael	11
Japán	78
Jordánia	1
Kazahsztán	3
Koreai Köztársaság	4
Libanon	1
Mongólia	2

Szingapúr	2
Szíria	5
Tadzsikisztán	1
Tajvan	1
Törökország	13
Türkmenisztán	2
Üzbegisztán	2

Afrika

3 állam, 9 intézmény

Dél-Afrikai Közt.	5
Egyiptom	2
Tunézia	2

Ausztrália, Óceánia

2 állam, 16 intézmény

Ausztrália	15
Új Zéland	1

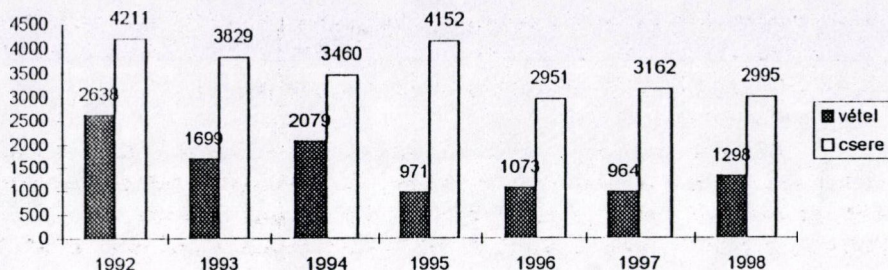
Amerika

10 állam, 132 intézmény

Argentína	3
Brazília	6
Chile	2
Costa Rica	1
Kanada	12
Kolumbia	5
Kuba	3
Mexico	2
Peru	1
USA	97

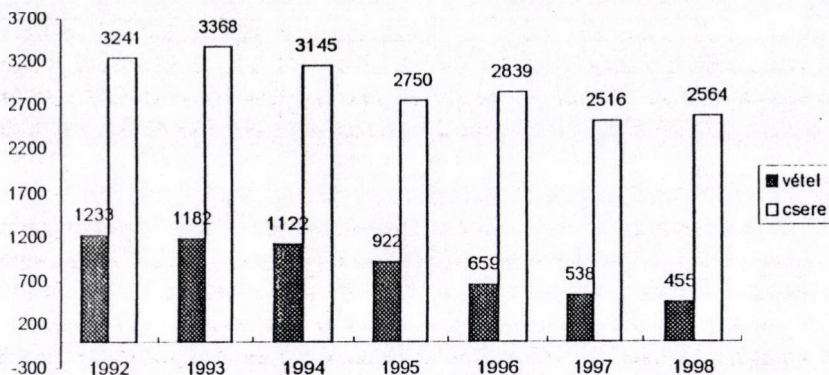
8. Könyvvásárlás és csere aránya

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
vétel	2 638	1 699	2 079	971	1 073	964	1 298
csere	4 211	3 829	3 460	4 152	2 951	3 162	2 995

9. Folyóiratvásárlás és csere aránya

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
vétel	1 233	1 182	1 122	922	659	538	455
csere	3 241	3 368	3 145	2 750	2 839	2 516	2 564

III. KÖNYVTÁRGÉPESÍTÉS

Az MTA emelt beruházási kerete, valamint az elnyert pályázatok révén felgyorsult a számítógépes környezet fejlesztése, a szolgáltatások háttérül szolgáló hardware stabilizálása.

Megvalósult a Számítóközpont kapcsolószekrényének kiépítése. PC-k, nyomtatók, hálózati kártyák stb. beszerzésével javult az elavult géppark. A hálózati kábelek

továbbépítése, az Ethernet-kábel kiterjesztése, az új beszerzésű terminálok bekötése az online szolgáltatások bővítését teszik lehetővé.

Pályázati összegből beszerzésre kerültek a könyvtárközi kölcsönzést elektronizáló rendszer üzemeltetéséhez szükséges eszközök.

Jelentősen gazdagodott a Könyvtár honlapja, Web-page-e. Az adatbázis rendszer két új albázissal gyarapodott, a francia disszertációk (SOR) adatbázisával, valamint megindult az MTAK folyóiratgyűjteményének (FIR) adatbázissá építése.

Az ISI Science Citation Index hálózati hozzáférését, az adatbázis közös használatát teszi lehetővé az OTKA konzorciális könyvtárpályázatán elnyert 11 000 eFt támogatás, valamint az adatbázis üzemeltetéséhez a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által biztosított 2 200 eFt hozzájárulás. Ezzel kapcsolatban az OMIKK és az MTAK között létrejött egy együttműködési megállapodás a kölcsönös, térítésmentes szolgáltatásokról. Az információszolgáltatásban jelentős szerepet játszó program gyakorlati kivitelezése az 1999. évre nyúlik át.

IV. FELDOLGOZÁS, KATALÓGUSÉPÍTÉS

1998 folyamán a *Katalogizáló Osztály* 6 695 db könyvet és 265 db részcímes periodikát vett át feldolgozásra. Összesen 14 702 bibliográfiai leírás készült el, melynek részletező adatait a IV/2. táblázat tartalmazza. 7 666 modern könyv és 241 részcímes periodika katalogizálása, 7 928 könyv és 241 részcímes periodika szakozása történt meg.

A kurrens feldolgozó munka mellett folyamatos volt a cédulakatalógus anyagának visszamenőleges, őrlapokról történő gépi feldolgozása, rekatalogizálása. Befejezettnek tekinthető az 1986-1994 között épített cédulakatalógus anyagának az őrlapokról PC-re való gépi adatbevitel. A cédulakatalógus-szerkesztés az összes járulékos munkával együtt, és a szakkatalógus 1997. előtti évek hiányainak folyamatos pótlása része volt a feldolgozó munkának.

A *Folyóíratárban* 51 új folyóirat címfelvétele és szakozása, valamint 699 kötet 516 címből álló anyagának retrospektív feldolgozása történt meg. A katalógusszerkesztési munkákat nagyban növelték az év folyamán bekövetkezett címváltozások, törlések. Részcímes feldolgozásra 256 folyóiratszámot küldött a Folyóíratár a Katalogizáló Osztályra.

Az NPA adatszolgáltatással kapcsolatos munkák gerincét az 1998. évi gyarapodás bejelentése képezte. E mellett mintegy 6 000 tételt tartalmazó adatlapanyag kontrollja, ill. javítása történt meg, így felülvizsgált, megbízható adatanyag kerül az 1999-ben

megjelenendő új NPA CD-ROM adatbázisba az MTAK folyóiratállományáról. Az 1997-ben elkezdett "Média Katalógus" építése folyamatos volt.

Megindult a folyóiratgyűjtemény adatbázissá építése. Az NPA CD-ROM 1998-as változatáról leválasztásra került az MTAK külföldi folyóiratanyaga, és rákerült a Könyvtár számítógépes rendszerére. Az adatbázis olvasói használatra történő átdolgozása (raktári jelzet, adatkiegészítés, utalók stb.) megkezdődött.

A *Kézirattárban* elkészült Király István hagyatékának rendezése, Sötér István pótlólagos hagyatékának előrendezése. Megtörtént a Lengyel József-féle anyag feldolgozása. Folytatódott az Aczél-hagyaték részeként őrzött Illés Endre levelezés katalógizálása, Gunda Béla hagyatékának feldolgozása. Folyamatban van az óriási Fél Edit-hagyaték rendezése. A hagyatékok mellett sor került több értékes kötetes kézirat katalógizálására, valamint több kéziratot kötet rekatalógizálására.

A régi könyvek feldolgozási programja keretében kialakult a számítógépes adatbázis terve, ennek alapján elkészültek a szükséges adatdefiníciók, a beviteli és listaformátumok, továbbá az adatbázis kézikönyve és használati útmutatója. Folyik az adatbázis kipróbálása, elemzése, esetleges javítása.

A *Keleti Gyűjteményben* az új szerzemények megcsappanásával lehetőség nyílt a régi Keleti Irodalom Szak rekatalógizálásának megkezdésére. A Keleti Gyűjtemény könyvanyagát illetően 950 mű címleírása és szakozása készült el, és további 440 mű adatainak átemelése történt meg az 1985 utáni katalógusból az MTA adatbázisba, a címleírás és a szakozás teljes revíziója mellett, így a feldolgozott művek száma összesen 1 390 mű.

Megkezdődött a török kéziratok gépi adatbázisának a kiépítése.

A *Mikrofilmtárban* a létszámleépítés miatt a feldolgozó munka minimálisra csökkent. A Mikroslis rendszerben mindössze 431 mű címleírása és 206 francia disszertáció címleírása, szakozása, tárgyszavazása készült el. Sajnálatosan így több ezer francia disszertáció feldolgozatlan. Az év elejétől az adatbázisrendszer a francia disszertációkat magában foglaló új alábbiással (SOR) gyarapodott. Mivel a francia disszertációk feldolgozása minimálisra csökkent, az adatbázis nem fejlődött, a közvetlen számítógépes kapcsolat sem jött létre, így az adatbázis anyaga csak a mikrofilmtári gépen érhető el.

Az ún. közös katalógizálási program keretében az MTAK képviseltette magát a MOKKA országos szakbizottságaiban (Katalógizálási és Gépesítési szakbizottság), két munkatársának Monostori Juditnak és Bánhegyi Zsoltinak a közreműködésével.

Katalógusépítés

Az online katalógus az adatbázisokkal együtt az alábbi rekordokat tartalmazza:

MTA	kurrens könyvek, rendelési állomány	110 000 rekord
M86	1980-1992 közötti könyvállomány	70 000 "
DIS	1953-1998 közötti akadémiai disszertációk	19 000 "
EKI	1940-1991 ékirásos irodalom bibliográfiája	50 000 "
SOR	Francia disszertációk	3 500 "
FIR	Folyóiratok adatbázisa	8 000 "

1. Címleírás, osztályozás

	Címleírás		Osztályozás	
	1997	1998	1997	1998
modern könyv (mű)	6 857	7 666*	6 857	7 928
+részcímes per.	+251	+241	+251	+241
periodika (főle)	41	51	41	51
keleti könyv (mű) **	750	950	750	950
+ részcímes per.	+15		+15	
keleti periodika (új)	1	8	-	-
kézirat (db)	10 696	-	-	-
régi könyv (mű)	-	-	-	-
mikrofilm (mű)	1 843	431	1 309	206
periodikák retrospektív feldolg. (köt.)	683	699	-	-

* A további részletezést a 2. sz. táblázat mutatja

** +440 tétel teljes címleírás és szakozás revíziója, majd
átemelve az őrlap adatbázisból az MTA adatbázisba.
+250 tétel címleírás a Katalógizáló Osztály részére.

2. Katalógizáló Osztály feldolgozó munkájának részletező adatai

A Szerzeményezési Osztálytól átvett könyv:	6 695 db
Folyóirattártól átvett részcímes periodika:	265 "
Összes bibliográfiai leírás:	14 702 "
ebből	
modern külföldi könyv	4 451 "
magyar könyv (kötelese példány)	3 215 "
részcímes periodika	241 "

rekatalogizálás	199 "
CD-leírás	21 "
őrlapokról való feldolgozás	4 785 "
sorozati leírás	1 790 "
szakozás	7 928 "
utaló	892 "
Olvasószolgálatnak átadott könyv:	7 143 "
Olvasószolgálatnak átadott őrlapmásolat:	2 519 "
Folyóíratának átadott periodika:	241 "
Info Centrumnak átadott CD:	21 "
Nyomtatott katalóguscédula összesen:	19 295 "
ebből	
betűrendes katalógusba beosztott	7 825 "
szakkatalógusba beosztott	4 673 "
KC-nek küldött	6 797 "
szakkatalógusba visszamenőleg beosztott cédula	3 000 "
PC-re vitt őrlap-anyag	6 060 "

V. OLVASÓSZOLGÁLAT

Az év folyamán 11 980 regisztrált olvasó 60 208 látogatási alkalommal használta a Könyvtárat (ld. V/1, V/3.). A 12 000-es olvasói létszám felső határának tekinthető, amelyet az intézmény jelenlegi működési feltételei mellett fogadni tud. Az olvasótermek telítettsége állandósult, az akadémikusok, a tudományos kutatók, a PhD ösztöndíjasok fogadása soronkívüliséget élvezett.

A használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlásában (ld.V/2.) észrevehető változás, hogy a többi olvasói kategóriához képest az egyetemi hallgatók részaránya csökkent, továbbá nőtt a tudományos kutatók száma. Ennek magyarázata, hogy az egyetemi hallgatók közül sokan folytatják tanulmányaikat különböző posztgraduális képzési formákban, így korábban egyetemi hallgatóként látogatók tudományos kutatói pályára készülve jelennek meg használóként. Ez a jelenség rávilágít arra is, hogy a Könyvtár stabil törzs olvasói réteggel rendelkezik.

Az *állományhasználat* adatai (ld. V/4.) összességükben magasabbak az előző évinél, jelentősen nőtt a helyben használt egységek száma. Ez arra mutat, hogy az olvasótermi férőhelyek számához viszonyítva nőtt az állomány kihasználtsága. Csökkent viszont a kölcsönzések száma. Az állományhasználati statisztika adataihoz járul továbbá a könyvek központi segédkönyvtárának, a folyóíratár kurrens folyóíratanyagának szabadpolcos intenzív használata. Ugyancsak az állományhasználatot növelik a különböző reprográfiai szolgáltatások során készült másolatok (ld. V/4, X/1, X/2.).

A kölcsönzési adatok az előző évihez képest csökkenést mutatnak (ld. V/4.). Ez a kölcsönzési szabályok szigorításával magyarázható. Szigorúbban veszik az egyszerre kölcsönbe adható könyvek számát, továbbá míg a korábbi TMB ösztöndíjasok élhettek a kölcsönzési lehetőséggel, addig a helyükbe lépő PhD ösztöndíjasok nem rendelkeznek kölcsönzési joggal.

A könyvtárközi kölcsönzés adatai (ld. V/5.) emelkedtek az előző évihez képest, változatlanul a Könyvtár országos viszonylatban élenjár ezzel a szolgáltatásával. Ez a körülmény feltehetően közrejátszott abban, hogy az NKA Könyvtári Kollégiumához a könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatások modernizálásának támogatására benyújtott pályázat sikerrel járt. Az elnyert összeg (700 eFt) az elektronikus dokumentum-továbbításhoz szükséges gépek és BLDSK-kérőlapok beszerzését szolgálja. Ezeknek a technikai eszközöknek a beszerzése 1998 végén megtörtént.

A lejárt kölcsönzések reklamálása folyamatos volt. Amennyiben a felszólítások, a befizetési csekkel mellékelt figyelmeztetés nem hoznak pozitív eredményt, az intézmény bírósági behajtáshoz folyamodik. Ez évben 8 esetben kellett bírósághoz fordulni fizetési meghagyás ügyében.

Az olvasóteremben felállított böngésző polcon bemutatott új könyvszerzemények, valamint külön tárlón elhelyezett új folyóiratok az olvasók figyelem felhívását szolgálják. Ugyancsak az olvasók tájékoztatását célozza meg az "Olvasta már?" címmel megindult, a folyóirat anyagot propagáló füzet sorozat. Az 1. füzet a tudománypolitika, a tudományszervezés, a tudománytörténet, a tudományfilozófia szakterületének címanyagát tartalmazza. Címlap és tartalomjegyzék másolattal, rövid annotációval kívánja az összeállítás felhívni a figyelmet a kevésbé ismert, értékes folyóiratokra. Tájékoztatási célra elkészültek a gyarapodási jegyzék újabb kötetei (1996-1998. I. félév), melyek az új beszerzéseket tematikus rendben, rövidített címleírással tartalmazzák. Ezidáig az ETO-jelzetek 0, 3, 5, 7, 8-as csoportjai készültek el, a kötetek a katalógustermi termináloknál használhatók.

1. Könyvtár használói (fő)

	1997	1998
Beiratkozott olvasók száma	11 821	11 980
ebből napijegy	4 994	5 212
ebből kézirattár	596	600

2. Használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása %

	Kp. Olvasó- szolgálat		Folyóíráttár		Kézíráttár		Keleti Gyűjtemény	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998	1997	1998
MTA rendes és levelező tagja	0,48	0,62	0,50	0,20	0,80	0,80	1,33	0,20
egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus	11,47	11,21	7,30	6,20	13,30	13,50	6,61	10,28
egyetemi oktató (docens, adjunktus, tanársegéd)	6,34	7,13	8,40	7,90	9,60	8,70	3,03	11,35
tudományos kutató, PhD ösztöndíjas	9,41	10,67	11,80	14,50	16,80	18,20	4,15	5,14
nem főfoglalkozású kutatók, (orvos, mérnök, szerkesztő, könyvtáros stb.)	8,34	9,12	11,30	10,50	19,30	16,00	2,27	2,78
egyetemi hallgató	62,53	58,98	60,00	60,30	35,70	37,30	80,34	64,68
egyéb	1,43	2,27	0,70	0,40	4,50	5,50	2,27	5,57
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

3. Látogatási alkalmak (személy)

Dokumentumfajta	helybenolvasás		kölcsönzés		összesen	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998
modern könyv	30 004	30 303	11 626	9 698	41 630	40 001
periodika	12 435	12 501	158	115	12 593	12 616
kézirat, régi könyv	1 542	1 565	16	17	1 558	1 582
keleti könyv, kézirat, periodika	6 776	5 136	540	595	7 316	5 731
mikrofilm	294	259	28	19	322	278
összesen	51 051	49 764	12 368	10 444	63 419	60 208

4. Állományhasználat (egység)

Dokumentumfajta	helybenolvasás		kölsönzés		összesen	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998
modern könyv	68 155	85 097	21 088	19 579	89 243	104 676
periodika	93 420	84 031	358	275	93 778	84 306
kézirat, régi könyv	73 203	81 846	206	99	73 409	81 945
keleti könyv, kézirat, periodika	12 569	12 194	540	595	13 109	12 789
mikrofilm	594	503	50	72	644	575
összesen	247 941	263 671	22 242	20 620	270 183	284 291

Reprográfiai állományhasználat

19 291 filmfelvétel

11 369 fotómásolat

260 694 xeroxmásolat

(Az adatok részletezését ld. X/1, X/2.)

5. Könyvtárközi kölcsönzés

	kölcsönadás		kölcsönvétel	
	1997	1998	1997	1998
belföldi viszonylatban	1 156	1 276	17	27
külföldi viszonylatban	30	19	118	136
összesen	1 186	1 295	135	163

VI. RAKTÁROZÁS, ÁLLOMÁNYVÉDELEM

1. Raktározás

Az Arany János utcai épület raktára mintegy 2-3 év kurrens gyarapodásának befogadására elegendő. A törökbálinti raktárba telítettsége miatt további kiszállítás nem jöhet számításba, így a raktári helyzet megoldása égető kérdéssé vált.

A belső raktár végezte a raktári kiszolgálást, a nyári szünet alatt megtörtént a négy raktári szint könyveinek számenlőrzése és folyamatban van a hiányok ellenőrzése.

A törökbálinti raktár folyamatosan kiszolgálta az olvasószolgálatok által továbbított olvasói igényeket, kezelte az akadémiai tartalékanyagot, a könyvtári kiadványokat és végezte az ezekkel a feladatokkal kapcsolatos adminisztrációt.

Az Újpesti rakpart 6. sz. alatti kényszerűségből használt raktár könyvraktározásra alkalmatlan.

2. Állományvédelem

1998 végén az NKA állományvédelmi pályázatán 400 eFt pályázati pénzhez jutott a Kézirattár. Ebből a forrásból 1998-ban restaurálásra került 58 levél (Vörösmarty, Széchenyi, Th. Mann), 45 db 1500 előtti oklevél és 2 régi könyv. A teljes összeg felhasználása átnyúlik 1999-re.

A Soros Alapítvány előző évi pályázati pénzen elkészült a Keleti Gyűjtemény egyetlen török ösnyomtatványának (Kel.Ir.F.180/1) a restaurálása.

Az állományvédelmi mikrofilmezés a létszámleépítés miatt megszűnt. Az intenzív állományhasználat következtében az állomány állaga nagy mértékben romlik. A Könyvkötészet jelenlegi kapacitása az igényeket nem tudja kielégíteni. A Könyvkötészet 1998. évi teljesítményét az alábbi táblázat részletezi:

A kötészet 1998. évi teljesítménye:

	Könyvtár számára
kötés	
- ragasztott	2 689 kötet
- fűzött	250 kötet
- aranyozott bőr	45 kötet
- szótár, atlasz, segédkönyvek	169 kötet
restaurálás	44 kötet
naplókötés	3 kötet
doboz, tok	2 db
regiszter	3 db
jegyzetömb	300 db
laminálás	150 db
számnyomás	1 000 db
katalóguscédula vágás	45 000 db
disszertáció aranyozás	1 600 db

számlázott munkák értéke	5 000.- Ft
-----------------------------	------------

VII. INFORMÁCIÓELLÁTÁS

Gyűjtőkörének, állományának, adatbázisainak függvényében az információs igények kielégítésének az intézmény a hagyományos tájékoztatás mellett, számítógépes szakirodalmi szolgáltatásokkal, az Internethez való hozzáférés biztosításával tesz eleget.

A *hagyományos tájékoztatás* keretében a válaszadás írásban, konzultáció formájában, elektronikus úton történt, belföldi és külföldi intézmények és magánszemélyek részére. Az év során már elektronikus postán is fogadta a Könyvtár az információs kéréseket. A speciális információellátásban profiljuknak megfelelően valamennyi különgyűjtemény részt vett. Tájékoztatási forrásként 2 384 tétellel tovább bővült az *akadémikus bibliográfia*. Az MTA külső tagjainak az éves publikációs anyaga is bekérésre került.

A *számítógépes szakirodalmi információellátás* keretében a Science Citation Index with Abstracts (ISI) adatbázis alapján több szolgáltatástípust: szakirodalmi témafigyelést, tartalomjegyzék figyelést, publikációs tevékenység ill. idézettségfigyelést vettek igénybe a megrendelők. 84 db szakirodalmi témafigyelési profil futott 75 fő számára. 13 fő 82 db folyóirat tartalomjegyzékét figyeltette. 28 fő fizetett elő 149 név publikációs, ill. idézettség figyelésére. A havi gépi szolgáltatásokat összesen 109 fő vette igénybe, szemben az előző évi 124 fővel. A szolgáltatások előfizetési árai 1998-ban nem emelkedtek.

A CD-ROM adatbázisokból történő szolgáltatásokat előfizetési és alkalmi keresési rendszerben vettek igénybe. A különböző adatbázisokat egységes áron lehetett előfizetni. Ebben a szolgáltatásban összesen 757,5 óra keresési időt vettek igénybe a látogatók. Az Info Centrum az Olvasószolgálati Osztály keretében működik. A részleg a multimédiás és tájékoztató jellegű CD-ROM adatbázisok, illetve hálózaton elérhető néhány szolgáltatás használatát tette lehetővé az olvasójeggyel rendelkező látogatók számára. E szolgáltatásokat 357 fő vette igénybe.

1. Előfizetők száma és a szolgáltatás típusainak megoszlása SCI

	1997	1998	1997	1998
A. Folyóirat tartalomjegyzék	18 fő	13 fő	108 db folyóirat	82 db folyóirat
			93 fajta	69 fajta
B. ASCA témafigyelés	93 fő	75 fő	108 profil	84 profil
C. Publikációs tevékenység, ill. idézettség figyelés	27 fő	28 fő	162 név	149 név

2. CD-ROM adatbázisokból történt szolgáltatások

	Óra	Ft
Előfizetett CD-ROM keresések	30	39 000
Alkalmi CD-ROM keresések	707,5	1 243 036
Összesen	737,5	1 282 036

3. CD-ROM bemutatók, tájékoztatók

Csoportok	Fő	Alkalom (óra)	Összes óra
ELTE könyvtáros hallgatók	6	1 x 2	2
	14	1 x 2	2
	16	1 x 2	2
Egyéni bemutatók külföldieknek	2	2 x 4	8
	38 fő	5 alkalom	14 óra

4. Info Centrum látogatottsága

Internet látogatók	Alkalom
külső intézményből	71
MTAK munkatársak	61
külföldi látogatók	3
egyetemi hallgatók	222
Összesen	357

VIII. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

A Levéltár az állománygyarapítás, a feldolgozás mellett ellátta az MTA Titkársága és a Doktori Tanács irattári feladatait és a levéltári kutatószolgálatot.

Az iratállomány növekedése 18,84 ifm volt, az állomány összesen 2 243,53 ifm. Ez évben jelentősebb irategyüttesek kerültek a Levéltárba a Jogi és Igazgatási Főosztálytól, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályától, a Doktori Tanácstól, a megszűnt Mérés- és Számítástechnikai Kutató Intézettől. A hang- és fotógyűjtemény nem gyarapodott.

Kivételes esetektől eltekintve, raktár- és létszámihiány miatt nincs lehetőség az intézetek iratkezelésének ellenőrzésére és az intézeti iratanyag begyűjtésére.

Az iratrendezés a lehetőségeknek megfelelően folyt, elsősorban az újonnan beérkezett anyagok és a kutatók számára elővett anyagokban került sor közép-, ill. darabszintű rendezésre. Elkészült Szabó Pál Zoltán hagyatékának darabszintű rendezése a hozzátartozó repertóriummal együtt.

25 kutató (ebből 9 külföldi) kért és kapott kutatási engedélyt és 326 esetben 1 350 levéltári egységet használtak. Az MTA Titkársága 106 esetben kért iratot, ill. megfelelő információt.

Az NKA Levéltári Kuratóriumának pályázatán 66 eFt-ot nyert a Levéltár fond- és állagjegyzék elkészítésére, az ezzel kapcsolatos munka folyamatban van.

IX. MTA LUKÁCS ARCHIVUM ÉS KÖNYVTÁR

Az 1998-as költségvetési évben a Lukács Archivum megőrizte pénzügyi egyensúlyát. A könyvtár állománya kis mértékben gyarapodott. A beszerzési árak meredek növekedése, az évek óta stagnáló költségvetési keret minimális könyvrendelést tett lehetővé. Az éves beszerzésre 125 000 Ft-ot használtunk fel, ami 102 tételre volt elegendő.

Az OTKA pályázaton elnyert összegből 1998-ban lehetővé vált az Archivum csatlakozása az internethez. Az Archivum ebben az évben is pályázott, az így elnyert összeget a könyvtári szolgáltatás szempontjából is fontos tudományos művek kiadására használtuk fel. A megjelent művek: Lukács György: Esztétikai kultúra (Lukács Könyvtár sorozat) a Napvilág Kiadóval közösen; Fodor Géza: Zene és színház (Alternatívák sorozat) az Argumentum Kiadóval közösen.

A Lukács Archivum munkatársai az alábbi köteteket publikálták:

Hévízi Ottó - Kardos András: a Horror Metaphysicae sorozat szerkesztői; megjelent kötetek: Gilles Deleuze: Hume és Kant; Daniel Dennett: Az intencionalitás filozófiája; Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: A történelem utópikus értelmezése; Heller Ágnes: A szépség fogalma; Kocziszký Éva: Pán, a gondolkodó halála; Niklas Luhmann: Látom, amit te nem látsz; Márkus György: Metafizika - mi végre?; Perecz László: A "szellemtörténetről" a "pozitívizmushoz"; az Immanuel Kant művei sorozat szerkesztői; megjelent kötetek: Az ítélőerő kritikája; A gyakorlati ész kritikája, kontrollfordító: Hévízi Ottó; A Gond folyóirat szerkesztői.

Mesterházi Miklós: Lukács György: Esztétikai kultúra (sorozatszerkesztés); Odo Marquard: Az egyetemes történelem és más mesék. Tanulmányok, Atlantisz Kiadó (fordítás); Georg Simmel: A színész filozófiájáról, Nappali Ház, 1998/4. (fordítás).

Pongrácz Tibor: Martin Heidegger: Magyarázatok Hölderlin történetéhez, Latin betűk (szerkesztés, szövegellenőrzés); Gond 1998/17. sz. (összeállítás, szerkesztés); Hamartia, palinódia, tragédia, in: Gond 1998/18-19. sz.

Sziklai László: Fodor Géza: Zene és színház (sorozatszerkesztés)

Tallár Ferenc: A szónak meghallói, in: Pannonhalmi Szemle 1998/4. sz.

A Lukács Archivum munkatársainak oktatói tevékenysége:

Hévízi Ottó: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Filozófiai Intézet, Debrecen

Kardos András: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Filozófiai Intézet, Debrecen
 Mesterházi Miklós: Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola, Szociológiai és Politikatudományi Tanszék, Szombathely
 Pongrácz Tibor: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Filozófiai Intézet, Debrecen
 Sziklai László: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Esztétika Tanszék; Janus Pannonius Tudományegyetem, Felsőoktatási Tanszék
 Tallár Ferenc: Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola, Szociológiai és Politikatudományi Tanszék, Szombathely

Munkatársaink közül ketten részesültek ösztöndíjban külföldi kutatásokra:

Hévizi Ottó: Scuola Normale Superiore tudományegyetem, Pisa

Tallár Ferenc: Freie Universität Berlin, Institut für Hermeneutik

Külföldi vendégeink voltak:

Oddny Eir Aevarsdóttir (Izland); Katrin Heidt (Németország); Kadarkay Árpád (USA);

Kókai Károly (Ausztria).

dr. Sziklai László
igazgató

X. REPROGRÁFIA

1. Fotótechnikai szolgáltatások

A létszámleépítés következtében a filmfelvételek és a fotómásolatok száma lényegesen csökkent, a megrendelések meghosszabbodott határidővel készültek el. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel kötött megállapodás keretében mintegy 10 000 felvétel készült pozitív mikrofilm formájában. Az év folyamán előállításra került néhány nyomdai célú, igényes, fekete-fehér és színes felvétel is. A megrendelések részletezését az alábbi táblázatok tartalmazzák:

Felvételek száma	1997	1998
mikrofilm	68 960	18 678
kisfilm	489	572
6x6 vagy 9x12 cm felvétel vagy színes felvétel	-	41
összesen	69 449	19 291

Másolatok száma	1997	1998
mikrofilm-másolat (m)	5 800	975
fotókópia (nagyítás) (db)	2 944	2 468
elektrosztatikus nagyítás (db)	8 968	7 926
összesen	17 712	11 369

2. Xerox gyorsmásolat

A megrendelések összesített adatai:

xerox üzem:	78 326 másolat (Infotec géppel)
	46 435 " (RANK Xerox 5030 géppel)
olvasótermi pénz- bedobós gép:	119 298 "
kézírttári gép:	16 635 "
összesen:	260 694 másolat

XI. TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA

A Könyvtár intézményi szinten és munkatársai révén aktívan résztvesz a különböző szakmai fórumok munkájában. Az MTAK meghatározó tagja az Országos Dokumentumellátó Rendszernek (ODR), a Magyar Országos Közös Katalógus Egyesületnek (MOKKA), a munkatársak szakértőként közreműködnek az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Társadalomtudományi Szekciójá, a Felsőoktatási Könyvtártámogatási Pályázat, a Magyar Periodika Kör tevékenységében. A nemzetközi szakmai szervezetek tagjaként (ld. XIII/1.) az aktív közreműködést, a rendezvényeken való részvételt a Könyvtár számára az anyagi körülmények nem teszik lehetővé.

A munkatársak tagjai tudományos társaságoknak, bizottságoknak (ld. XI/4.) résztvesznek a könyvtári szakajtó és különböző szakfolyóiratok szerkesztési munkáiban, a pályázatokat elbíráló kuratóriumokban, pályázatok megírásában. Ez utóbbiak közül külön említést érdemel a Stein Aurél kéziratok hagyatékának feldolgozását célzó OTKA pályázat, valamint a teljes Stein-hagyaték feldolgozására irányuló brit-magyar közös pályázat, amelyeknek dokumentációja a munkatársak tudományos felkészültségéről tanúskodik.

A munkatársak a publikálás mellett szaktudományi felkészültségüket az egyetemi oktatásban is kamatoztatják. Ugyancsak a szakmai tudást fémjelzi és példázza a Kézírttárat bemutató videofilm elkészítése, az 1848/1849-es forradalom évfordulójára megrendezett kiállítás anyagának összeállítása és kivitelezése, valamint a Keleti

Gyűjtemény részéről a 2000-ben esedékes Goldziher-émlékülés megtervezése és megszervezése.

Az egyéni kutatómunka elsősorban az állományfeltárás, lexikográfia, tudománymetria és a humán tudományok különböző szakterületeire terjed ki. A publikációk és az előadások teljes listáját a XI/3. összesítés tartalmazza.

1. Egyéni kutatások

Az alábbi felsorolás a kutatónapot élvező munkatársak témáit tartalmazza:

Apor Éva kandidátus: Iráni kultúrtörténet

Babus Antal: Ady Endre összes művei levelezés kötetének munkájában való részvétel - Fülep Lajos kutatások - orosz irodalmi kapcsolatok

Bánhegyi Zsolt: Magyar-amerikai kulturális és történelmi kapcsolatok

Cserbák András: Deszkriptor szótár

Hay Diana: Stein Aurélhoz írott francia nyelvű levelek feldolgozása

Isztray Botond: Szépirodalmi tevékenység (regény, esszé és elbeszélés írása)

Körmendy Kinga: Az esztergomi egyház könyv- és könyvtári kultúrája 1543 előtt. Állományrekonstrukció

Mázi Béla: Komárom vármegye 1844. évi tisztújítása - MTA és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc

N. Abaffy Csilla: XVI. századi magyar kódexek fakszimile kiadása átirással, jegyzetekkel, kodikológiai és nyelvészeti bevezetővel

Pálfalvi Lajos kandidátus: A XX. századi lengyel irodalom

R. Marth Hildegárd: A XX. századi latin-amerikai próza szemiológiai vizsgálata

Rozsondai Marianne kandidátus: Könyvkötéstörténet, művelődéstörténet

Tóth Gábor: Kozmogóniai/kozmológiai elméletek; kép és szöveg viszonya a XII. sz. első felében; Hugo de Sancto Victore "Libellus de formatione arche" c. művének értelmezése, kommentárral és vizuális rekonstrukcióval

A kutatónapot 13 fő vehette igénybe, a 3 kandidátus heti 12 órai, 10 munkatárs pedig heti 8 órai munkaidő kedvezményvel.

2. Scientometriai program

A scientometria terén végzett tevékenység az alábbi témák köré összpontosult:

- A hazai és nemzetközi természettudományos alap kutatás mutatószámainak kidolgozása és folyamatos publikálása, azok nemzetközi viszonyítása.
- A tudományos kutatási tevékenység működési mechanizmusával kapcsolatos kvantitatív módszereket alkalmazó kutatások.
- Az MTA kutatásirányítási elméletét és gyakorlatát szolgáló számítógépes "MTA Központi Publikációs Adatbank" karbantartása és üzemeltetése. Adatszolgáltatás hazai intézmények számára.
- Az MTA kutatásirányítási elméletét és gyakorlatát szolgáló számítógépes "Scientometric Indicators Datafiles" karbantartása és üzemeltetése. Szerződéses munkák keretében adatszolgáltatás külföldi partnerek számára.

3. Munkatársak publikációi, előadásai

Apor Éva

A 11. Nemzetközi Teheráni Könyvvásár. Előadás. MIBT, 1998. június 30. 12 p.
The Oriental Collection of the Library of the HAS. Előadás. Teherán, 1998.máj.22. 8 p.

Babus Antal

Ady Endre összes művei. Ady levelezése I. (1895-1907). Akad.K.-Argumentum K. 1998. (Részbeni lektorálás)

Németh Ferenc: A Fülep-család Becskerekén. Novi Sad, 1997. Forum K.
Könyvismertetés.
= Hitel, 1998.3. 108-112.p.

Bíróné Vasvári Lilian

Fullerene research, 1994-1996. A computer generated cross-indexed bibliography of the journal literature. Singapore, 1997. World Sci. 517 p. (Társszerzők: T. Braun, A. Schubert, G. Schubert)

A magyar fullerénfizika a világ fullerénkutatásának élvonalában, 1994-1997.
(Társszerzők: Braun T., Schubert A., Schubert G.)
= Magyar Tudomány, 1998.10. 1263-1267.p.

Fekete Gézáné

Az akadémiai tagság 1830-1996.
= Magyar Tudomány, 1998.3. 352-358.p.

Glänzel Wolfgang

Using bibliometrics to measure the impact of research. TMR Networks Conference, Graz, 1998.máj. 7-9. Előadás.

Improving ISI's subject classification system. A paper-by-paper assignment of papers in multidisciplinary and general journals based on reference analysis. 5th International Conference on Science and Technology Indicators, Hinxton, 1998.jún.4-6. Előadás.

A bibliometric analysis of international scientific cooperation of the European Union (1985-1995). 5th International Conference on Science and Technology Indicators, Hinxton, 1998.jún.4-6. Előadás.

Horányi Károly

Szabó Lőrinc és Kodolányi János levelezése. (Részlet)
= Hitel, 1998.10. 34-52.p.

Isztray Botond

Helyszínek. Elbeszélés.
= Polisz, 1998. jan.-febr. 35.sz. 21-28.p.

Körmendy Kinga

Padova kánonjogi doktorai és kódexeik az esztergomi káptalanban a 14-15. században.
= A magyar művelődés és a kereszténység. A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai. II.köt. Szerk. Jankovics J. - Monok I. - Nyerges J. Róma-Nápoly, 1996. 527-537.p.

A studia humanitatis magyarországi állomásai a bécsi egyetemig. Vetési Albert - Vetési László.
= Vár ucca 17, 1998.1. 138-145.p.

Haiman György- Muszka Erzsébet- Borsa Gedeon: A nagyszombati jezsuita kollégium és az egyetemi nyomda leltára. Fejezetek az ELTE történetéből. 16.köt. Bp. 1997. 307 p. Könyvismertetés.
= Magyar Tudomány, 1998.9. 1147-1149.p.

Mázi Béla

A Magyar Tudományos Akadémia és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc. Kiállítási kalauz. (Társszerző: Rozsondai Marianne) Bp. 1998. MTAK. 48 p.

A Magyar Tudós Társaság 1848-49-ben. Az MTA Könyvtárának kiállítása.
= Könyvtári Levelező/lap, 1998.12. 5-8.p.

Az MTA 1848/49-es történetének dokumentumai. Kiállítás.
= Akadémia, 1998.4. 51-52.p.

Murányi Lajos

Ungarn an der Jahrhundertwende. Strategische Forschungen an der Ungarischen Akademie der Wissenschaften (UAdW).
= Newsletter - Sozialwissenschaften in Osteuropa, 1998.Mai. 16-17.p.

A 30. vándorgyűlés [MKE] krónikája.
= Könyvtári Levelező/lap. 1998.9. 3-4.p.

Kelet-nyugati együttműködés a társadalomtudományi kutatási információk terén - az MTA Könyvtára és a berlini Informationszentrum Sozialwissenschaften/Abt. Informationstransfer Osteuropa között. Előadás.
MKE 30. vándorgyűlése, Salgótarján, 1998.júl.31. 6 p.

N. Abaffy Csilla

Kinizsi Pálné Magyar Benigna két imádságos könyve (Czech-kódex, Festetics-kódex).
Előadás. Veszprémi Gizella Napok, 1998.máj.12.

Pálfalvi Lajos

Gustaw Herling-Grudziński: A második eljövétel. Válogatott esszék és elbeszélések.
Szerk:--. Bp. 1998. Orpheusz. 216 p.

Zbigniew Herbert: Csendélet zablával [esszék]. Szerk:--. Bp. 1998. Orpheusz. 157 p.

A túlélés irodalma (Toldi Éva: "Összetartozó neszek").
= Magyar Napló, 1998.4. 49-50.p.

Przygody. O opowiadaniach Gombrowicza.

= Węgry-Polska w Europie Środkowej. Historia - literatura. Księga pamiątkowa ku czci profesora Wacława Felczaka. Kraków, 1997. [1998!] Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego 284-289.p.

Lengyel irodalom a magyar szamizdatban.

= Lengyel nyár, magyar ősz. Lengyel-magyar szolidaritás 1956-1990 között. Budapest, 1997. [1998!] Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat. 102-108.p.

Recepcja literatury polskiej w samizdatach węgierskich.

= Polskie lato, węgierska jesień. Polsko-węgierska solidarność w latach 1956-1990. Budapest, 1997. [1998!] Ogólnokrajowy Samorząd Mniejszości Polskiej na Węgrzech. 107-114.p.

Távol a centrum hűlt helyétől. A balti régió új művészeti magazinja.

= Balkon, 1998.6. 34.p. [Mare Articum]

Kolja. '68-as képregény.

= Balkon, 1998.7-8. 4-5.p.

Zbigniew Herbert (1924-1998) [nekrológ]

= Élet és Irodalom, 1998.szept.4. 4.p.

Egy csepp tatár vér.

= Hid, 1998.9. 697-702.p.

A kapitány lánya. Herling-Grudziński, Michnik és a rendszerváltás kultúrája.

= Európai Utas, 1998.3. 50-51.p.

Fél évszázad emigrációban. Beszélgetés Gustaw Herling-Grudzińskival.

= Európai Utas, 1998.3. 52-54.p.

Ny. Trubeckoj: Dzsingisz kán hagyatéka. Fordítás.
= Életünk, 1998.1. 59-80.p.

E. Graczyk: Kiállítás. Fordítás.
= Balkon. 1998.4. 8-10.p.

Ny. Trubeckoj: Az ukrán kérdés. Fordítás.
= Életünk, 1998.4. 360-373.p.

M. Janion: Beethoven és a Casino de Paris. Fordítás.
= Iliad, 1998.9. 704-713.p.

S. Mrozek: Ördögűzők; A digitális doktor; A zwerg. Fordítás.
= Iliad, 1998.9. 730-736.p.

G. Herling-Grudziński: Áldott, szent asszony. Fordítás.
= 2000, 1998.11. 32-40.p.

Cz. Miłosz: Silliciana nagyhercegség. Fordítás.
= Magyar Lettre Internationale, 31. 1998. 4-8.p.

Rozsondai Marianne
A könyvtörténeti kutatások jelentősége.
= Iskolakultúra, 1998.1. 70-76.p.

Die Bibliotheca Corviniana und die Corvineneinbände. Neue Erkenntnisse zu ihrer Beurteilung.
= Biblos - Schriften. Bd. 168. Innsbruck, 1998. 337-360.p.

A Magyar Tudományos Akadémia és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc.
Kiállítási kalauz. (Társszerző: Mázi Béla)
Bp. 1998. MTAK. 48 p.

Hofmann Edit-Wehli Tünde: Régi magyar bibliofilek. Bp. 1992. Könyvismertetés.
= Acta Historiae Artium Acad.Sci.Hung. 1996[1998] 38.köt.
252-253.p.

Ötnyelvű könyv- és papírestaurálási szakszótár. Szerk. Beöthyné Kozocsa Ildikó-Kastaly Beatrix. Bp. 1997. OSZK. Könyvismertetés.
= Magyar Könyvszemle, 1998.1. 85-88.p.

Művészi könyvkötések és ezek történeti jelentősége. Előadás a kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár jelentősebb könyvkötéseiről. Kalocsa, 1998.márc.26.

Schubert András
Fullerene research, 1994-1996. A computer generated cross-indexed bibliography of the journal literature. Singapore, 1997. World Sci. 517 p. (Társszerzők: T. Braun, G. Schubert, L. Vasvári)

A magyar fullerénfizika a világ fullerénkutatásának élvonalában, 1994-1997. (Braun T., Schubert G., Vasvári L.)
= Magyar Tudomány, 1998.10. 1263-1267.p.

The profil of the Chemical Engineering Journal and Biochemical Engineering Journal as reflected in its publications, references and citations, 1983-1996.
= Chemical Engineering Journal, 69.1998. 151-156.p.

Fluorine Chemistry: A citation based bibliography, 1996.
= Flourine Chemistry, 85.1997. 1-105.p.

Flourine Chemistry, 1995-1996: Facts and figures.
= Flourine Chemistry, 85.1997. 106-109.p.

Sudár Balázs:

Az íj és a nyíl vitája. Műfordítás.
= Ijászlap, 1998. 2-3.

A hódoltság török zenéje. Előadás. Veszprémi Gizella Napok, 1998.máj.8.

Ottoman court-music in 16th-century Hungary. Előadás. Iranian-Turkic contacts in the 11-17th centuries. Budapest, 1998. szept. 13-14.

Tóth Gábor

A Világemlékezet prágai tanfolyama. (Társszerző: Körmendi Lajos)
= A Magyar UNESCO Bizottság évkönyve 1996. Bp. 1997. 142-143.p.

The Hungarian Academy of Sciences in the revolution and war of independence of 1848/49. Guide to the exhibition. Written and compiled: Béla Mázi, Marianne Rozsondai. Translated: Gábor Tóth. Bp. 1998. MTAK. 48 p.

Vekerdi László

"...Honját a hazában."
= Forrás, 1998.3. 88-96.p.

Új nemzeti öncélúság?
= Tiszatáj, 1998.4. 12-34.p.

"Hajnali józanság" (Domokos Mátyás)
= Tiszatáj, 1998.6. 68-82.p.

"Vir justus in musica".
= Hítel, 1998.6. 94-100.p.

A Debreceni Szemle 1995-1997. évi köteteiről.
= Magyar Tudomány, 1998.11. 1400-1406.p.

4. Munkatársak tagsága, testületi tevékenysége

Apor Éva

IAOL vezetőszéki tagja

MTA Orientalisztikai Bizottság

Kőrös Csoma Társaság választmányi tag

Magyar Iráni Baráti Társaság elnöke

Magyar Nyelvtudományi Társaság

Magyar Történelmi Társulat

Ókortudományi Társaság

Keleti Tanulmányok - Oriental Studies c. sorozat szerkesztője

Budapest Oriental Reprints c. sorozat szerkesztője

OTKA, Akkreditációs Bizottság - felkért szakértő

Babus Antal

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Ady kritikai kiadás kiadói bizottság tagja

Bánhegyi Zsolt

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Modern Filológiai Társaság

Tudományos és Műszaki Tájékoztatás szerkesztőbizottsági tagja

Bíróné Vasvári Lilian

Acta Chimica Hungarica - Models in Chemistry technikai szerkesztője

Büky Béláné

Magyar Periodika Kör

Cserbák András

Magyar Néprajzi Társaság

Domsa Károlyné

Informatikai és Könyvtári Szövetség, Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat - tagozati képviselő

"Pro Bibliotheca..." Alapítvány - kuratóriumi titkár

MTA Könyvtári Bizottság titkára

MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság állandó meghívottja

Magyar Periodika Kör

Országos Dokumentumellátó Rendszer munkabizottság tagja

Glänzel Wolfgang

Forschungsgesellschaft für Wissenschaftskommunikation und

-information e.V. elnök

International Society for Scientometrics and Informetrics (ISSI) titkára

Magyar Humboldt Egyesület tagja

Scientometrics c. folyóirat editorial advisor-a

Gregorovicz Anikó

Magyar Periodika Kör

Ilay Diana
Magyar Levéltárosok Egyesülete

Huszághné Kelecsényi Ágnes
Kőrösi Csoma Társaság
Magyar-Indiai Baráti Társaság

Körmendy Kinga
Okortudományi Társaság
Magyar Könyvtárosok Egyesülete
Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Restaurátor Szakosztály

Miklósvölgyi Zsoltné
Kőrösi Csoma Társaság
Magyar-Mongol Baráti Társaság

Murányi Lajos
Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekciójának elnöke

N. Abaffy Csilla
Magyar Nyelvtudományi Társaság

Rozsondai Marianne
Okortudományi Társaság
Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció
Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály
Internationale Gutenberg-Gesellschaft (Mainz)
Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottsági tagja
MTA Könyvtörténeti Munkabizottság
ELTE Bölcsészettudományi Kar könyvtörténet, könyvmúzeológia szakáróvizsga bizottsági tag

Sallai Ágnes
Magyar Biológiai Társaság Állattani, Ökológiai Szakosztály

Schubert András
ACH-Models in Chemistry szerkesztője
Scientometrics c. folyóirat társszerkesztője

Sudár Balázs
Kőrösi Csoma Társaság
Magyar-Török Baráti Társaság
Musica Historica Kulturális Egyesület

Vekerdi László
Természet Világa szerkesztőbizottsági tag

XII. KIADVÁNYTEVÉKENYSÉG

A kiadványtevékenység anyagi okok miatt minimálisra szorult vissza. Az MTA Kutatási Alapja, az MTA, valamint a "Pro Bibliotheca..." Alapítvány anyagi támogatásának köszönhetően a "Közlemények" sorozatban megjelent Kónya Sándor: A Magyar Tudományos Tanács 1948-1949 című kötete. A monográfia áttekintést ad a Tanács létrehozásának körülményeiről, szervezetének kiépítéséről, működési mechanizmusáról, feladatairól, intézkedéseiről. Az Akadémia Levéltárának anyagára épülő munka tudománytörténeti, tudománypolitikai, intézménytörténeti szempontból jelentős forrásértékű információkkal szolgál.

Mázi Béla és Rozsondai Marianne szerkesztésében és tanulmányával egy két nyelvű "Kiállítási Kalauz" jelent meg az 1848/1849-es forradalom évfordulójára rendezett kiállítás anyagáról.

Az MTA Könyvtára és az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének együttműködésében elkészült Fülep Lajos levelezésének IV. kötete F. Csanak Dóra szerkesztésében. Az Argumentum Kiadónál látott napvilágot az Ady-levelezés I. kötete Vitályos László gondozásában. Mindkét filológiai munka a Könyvtár tudományos munkájának keretében készült.

Előrelépés történt Kara György: Catalogue of the Mongolian and Manju manuscripts and xylographs of the Oriental Collection of the Library of the Hungarian Academy of Sciences c. munkájának megjelentetése terén. A kötet a "Bibliotheca Orientalis Hungarica" sorozatban az Akadémiai Kiadónál fog megjelenni.

A kiadványforgalmazásban a Magiszter Könyvesbolt, a Könyvtárellátó Rt. mellett a könyvtári portaszolgálat vett részt. Az előcsarnokban a tárlón, ill. a kiadványjegyzéken szereplő kötetekből az év folyamán eladásra került 244 kötet 97 174 Ft értékben.

XIII. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

1. Külföldi tagságok

International Federation for Information and Documentation (FID)
Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche (LIBER)
Internationale Association of Oriental Librarians (IAOL)
International Consortium of Aleph Users (ICAU)

2. Külföldi kiküldetések, tanulmányutak

A Könyvtár munkatársainak különböző támogatásokkal, egyéni meghívással lehetőségük nyílt tanulmányutakra, szakmai látogatásokra, konferencián való részvétellel, kutatómunkára. Az utazások részleteit az alábbi táblázatok foglalják össze:

Ország	kiküldetési alkalom	napok száma
Ausztria	4	12
Irán	1	15
Nagy-Britannia	1	11
Oroszország	2	30
Románia	1	9
Spanyolország	2	23

Összesen 9 fő 11 kiküldetési alkalommal 100 napot töltött 6 különböző országban. Az utazások részleteit név szerint a következő táblázat tartalmazza:

Név	Ország, város	Intézmény	Cél	Támogatás, napok száma
Apor Éva	Irán Teherán	Iráni Iszlám Kulturális Minisztérium	Nemzetközi Teheráni Könyvvásár	Meghívás 15 nap
Babus Antal	Oroszország Moszkva	közgyűjtemények	xx. századi magyarika kutatás	MTA, OTKA 14 + 16 nap
Domsa Károlyné	Nagy-Britannia	Bodleian Library British Library Queen's College	cserégyek, szakértés	MTA + Meghívás 11 nap
Glänzel Wolfgang	Spanyolország Madrid	CINDOC	kutatás	MTA 7 nap
Körmendy Kinga	Ausztria Bécs	ÖNB	kutatás	OTKA 4nap
Láng Klára	Románia Nagyszalonta	Arany János Emlékmúzeum	fotózás	MTA 9 nap
Murányi Lajos	Ausztria St. Pölten	Oszták Könyvtáros Egyesület	vándorgyűlés, részvétel	Meghívás 3 nap
R. Marth Hildegard	Spanyolország	Nemzeti Könyvtár	kutatás	MÖB ösztöndíj 16 nap
Rozsondai Marianne	Ausztria Klosterneuburg	Augustiner Chorherren Stift	kiállítási anyag kísérése	Meghívás 3 + 2 nap

XIV. ALAPITVÁNY

A "Pro Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae" Alapítvány kuratóriumának tagjai:

Elnök: Rózsa György ny. főigazgató, a közgazd.tud.
(informatika) doktora, c. egyetemi tanár
Titkár: dr. Domsa Károlyné főigazgatóhelyettes
Tagjai: Bácskai Tamás, a közgazd.tud. kandidátusa,
egyetemi tanár
Engel Pál akadémikus
Finta József akadémikus
Fodor Sándor, a nyelvtud. kandidátusa,
tszv. egyetemi tanár
Láng István akadémikus
Ujfalussy József akadémikus
dr. Vekerdi László tud. tanácsadó

Az alapítványnak a Budapest Bank pályázatán nyert 240 eFt-jából, valamint további mintegy 125 eFt alapítványi hozzájárulással elkészült a Kézirattárat bemutató videofilm. Ugyancsak a Budapest Bankhoz benyújtott II. félévi pályázat eredményeként 250 eFt-hoz jutott az alapítvány, mely összeg a Keleti Gyűjtemény videofilmjének előállítására fog szolgálni.

Az alapítvány szerzői honoráriumként 250 eFt-tal támogatta Kara Györgynek a Keleti Gyűjtemény mongol-mandzsú kéziratai és fanyomatai katalógusának kiadását, továbbá 60 eFt-tal járult hozzá Kónya Sándor: A Magyar Tudományos Tanács 1948-1949 c. kötetének kiadási költségeihez.

A személyi jövedelemadó egy százalékának felajánlásából az alapítvány javára 1997-ben befolyt összeg (86 883 Ft) lehetővé tett egy irodalomtörténeti és nyomdatörténeti szempontból igen értékes antikvának, Sophocles: Hai hepta tragódiai (Geneve, 1568.) c. munkájának megvásárlását. Alapítványi pénzből került előfizetésre a pályázati lehetőségekről tájékoztató folyóirat a Sansz, az ISI adatbázis vásárlásához pedig 342 550 Ft támogatást nyújtott az alapítvány.

Az 1997. évi személyi jövedelemadó egy százalékának a felajánlásából az alapítványi számlára 1998-ban 87 259 Ft folyt be.

Az alapítvány tőkéje jelenleg: 3 133 596 Ft

XV. KÖNYVTÁR ÉS PROPAGANDA

Az MTA Könyvtára az MTA Művészeti Gyűjteményével együttműködve kiállítást rendezett az 1848/49-es forradalmi események 150. évfordulójának tiszteletére "A Magyar Tudományos Akadémia és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc" címmel. A Magyar Tudomány Napja 1998. évi rendezvényeihez kapcsolódó kiállítást Mázi Béla és Rozsonдай Marianne rendezte, ehhez társult Szabó Júlia közreműködése

az MTA Művészeti Gyűjteménye részéről. A kiállítás gazdag tárgyi anyaga a tudós testület forradalmi szerepvállalásának történetét mutatja be. A bemutatásra kerülő dokumentumok az MTAK Kézirattárának és Régi Könyvek Gyűjteményének állományából, a festmények, rajzok, grafikák pedig az MTA Művészeti Gyűjteményéből és a Magyar Nemzeti Múzeum anyagából valók.

A kiállítást 1998. november 4-én Szabad György akadémikus nyitotta meg. A nagyszámú meghívott érdeklődő mellett jelen volt a megnyitón a Duna TV híradós stábjá, valamint a Kossuth Rádió részéről Sediánszky János és Katona Gabriella. A Duna TV nov. 4-én híradójában adott képes beszámolót az eseményről. Sediánszky János felelős szerkesztő a Magyar Millennium sorozatában 1998. november 22-én foglalkozott a kiállítással, ennek kapcsán interjút készített Szabad Györggyel, Mázi Bélával és Rozsondai Marianneval. Az "Akadémia" c. hírmagazin, a Könyvtári Levelező/lap, a Magyar Nemzet, a Napi Magyarország és az Új Ember ismertette hasábjain a kiállítást. A tartalmában és kivitelében rangos kiállítás megtekintését kétnyelvű, illusztrált kiállítási kalauz segíti.

A kiállítás megnyitásával egyidejűleg elkészült a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményét bemutató videofilm, melynek finanszírozását a Budapest Bank és a Pro Bibliotheca... Alapítvány fedezte. A videofilm az intézmény iránt érdeklődő látogatók szemléletes tájékoztatását segíti elő. Ugyancsak a Budapest Bank pályázati támogatásával lehetőség nyílt a Keleti Gyűjtemény videofilmjének az elkészítésére. Az ezzel kapcsolatos munkálatok elkezdődtek.

A Könyvtár az önállóan szervezett kiállítása mellett, állományának értékeivel több kiállításon is szerepelt. A Kézirattár kéziratokat, leveleket, könyveket, tárgyi emlékeket kölcsönzött kiállítási célra többek között a Petőfi Irodalmi Múzeumnak, a Magyar Nemzeti Múzeumnak, a Magyar Mezőgazdasági Múzeumnak, az OSZK-nak, az ELTE Könyvtárának, egy pergamen kódexet az ausztriai Klostereuburgba a "Verborgene Schönheit" c. kiállításra.

A hajdúhadházi Általános és Művészeti Iskola az 1848-as szabadságharc évfordulójára születettjének, Szilágyi Dániel 48-as huszárnak a tiszteletére emlékkiállítást szervezett. A kiállítás anyagának és katalógusának összeállításában Sudár Balázs jeleskedett és részvételével tisztelte meg a megnyitó ünnepséget. Ez alkalomból a Szilágyi-leszármazottak révén megkapta a Keleti Gyűjtemény Szilágyi Dániel születési anyakönyvi kivonatának másolatát.

Filmfelvétel készült a Kézirattárban a Mikszáth Kálmánnal kapcsolatos anyagokról, valamint a "Hét" forgatóstábjá készített interjút Náray-Szabó Gáborral.

Érdekes szakmai program volt (márc.31.) Bridget Guznernek, a British Library munkatársának, a magyar anyag kurátorának az előadása. Az MTAK és a könyvtáros szakma érdeklődő munkatársainak tartott előadásban a British Library magyar

gyűjteményének az ismertetésére került sor, majd az előadó levetítette a British Library új épületét bemutató videofilmet.

Az MTAK és az MTA Filozófiai Intézete közös rendezésében (jún.22.) Seamus Ross, a University of Glasgow professzora "Digital resources and their impact on scholarship in the humanities" címmel tartott előadást.

November 27-én zajlott le az EDI-konferencia. Az Európai Unió Telematikai Könyvtári Programja 4. kutatása keretében indított, EXCEL elnevezésű projekt, melyben az MTAK partnerként vesz részt, az EDI (Electronic Data Interchange - elektronikus adatcsere) kereskedelmi szabvány közép/kelet-európai megismertetését és elterjesztését tűzte ki célul. Az MTAK vállalta a hazai könyvtárak egy bizonyos körének - országos jellegű és egyetemi szintű könyvtárak körében a kérdőíves felmérés lebonyolítását és értékelését. A konferencián résztvevő külföldi szakemberek részben a projekt keretében tervezett feladatokat, részben az eddigi könyvkereskedői, ill. könyvtári tapasztalatokat ismertették. A kérdőíves felmérés tanulságairól a könyvtár munkatársai, Dr. Murányi Lajos és Bánhegyi Zsolt beszéltek. A munkaértekezlet jelentősége abban van, hogy az EDI-szabvány elterjesztése felfogható Magyarország EU-hoz való csatlakozásának egyik momentumaként. A jövőben célszerű lesz egy nemzeti EDI-csoportot létrehozni, amihez a jelenlevő hazai kereskedelmi cégek képviselői is partnerek lennének. A konferencia a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jött létre.

Képviseltette magát a Könyvtár a különböző szakmai rendezvényeken, résztvett "A könyvtárak együttműködése az információs társadalom kiszolgálásában" címmel, az MKE által rendezett XXX. vándorgyűlésen (Salgótarján, 1998. július 30. - augusztus 1.). Figyelenimel kísérte a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál, a Magyar Periodika Kör, az Informatikai és Könyvtári Szövetség programjait.

A Könyvtár számos külföldi és belföldi egyéni látogatót, gimnáziumi tanulókat, tanári csoportokat fogadott és adott tájékoztatást az intézmény állományáról, munkájáról. Az ELTE negyedéves hallgatói kihelyezett szeminárium keretében ismerkedtek meg egyes könyvtári részlegekkel. Az 1848/49-es kiállítás látogatói számára a Kézirattár rendszeres tárlatvezetést biztosított.

A Könyvtár a szokásosnál többet szerepelt a médiában. Cikk, tudósítások, vélemények és ellenvélemények láttak napvilágot a Könyvtár anyagi helyzetéről, beszerzési és egyéb szakmai problémáiról, valamint a helyzet konszolidációját célzó elképzelésekről, intézkedésekről (ld. XV/1.).

E problémakör volt a témája a Kossuth Rádió "Gondolat-jel" című műsorában 1998. január 18-án, Sipos Júlia és Náray-Szabó Gábor beszélgetésének. 1998. február 3-án Csépe Béla parlamenti interpellációjában hívta fel a figyelmet az Akadémiai Könyvtárban kialakult kedvezőtlen helyzetre.

1. A Könyvtárról megjelent cikkek, tudósítások

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának 1997. évi beszámoló jelentése. Szerk. Fekete Gézané. Bp. 1998. MTAK. 50 p.

A Magyar Tudományos Akadémia és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc. Kiállítási kalauz. Irta és szerk. Mázi Béla, Rozsondai Marianne. Bp. 1998. MTAK. 48 p.

Mázi Béla: Az MTA 1848/49-es történetének dokumentumai. Kiállítás.
= Akadémia, 1998.4. 51-52.p.

Mázi Béla: A Magyar Tudós Társaság 1848-1849-ben. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának kiállítása.
= Könyvtári Levelező/lap, 1998.12. 5-8.p.

Rosdy Tamás: A Tudós Társaság és a szabadságharc. Az Akadémiai Könyvtár Kézirattárának kiállítása.
= Magyar Nemzet, 1998. nov.7. 18.p.

P.Z.: Az Akadémia és a szabadságharc. Kiállítás a Roosevelt téren.
= Napi Magyarország, 1998. nov.6. 12.p.

Schelken Pálma: Czuczor Gergely rablánca. [Az 1848/49-es kiállításról].
= Új Ember, 1998. nov.6. 8.p.

Keviczky László: Az Akadémiai Könyvtár.
= Akadémia, 1998.1. 33-35.p.

- Pannonhalmi Kálmán: Krónika. [MTAK 1995-1997].
= Akadémia, 1998.1. 34-36.p.

[Az MTA Vezetői Kollégiumának 1998. febr.18-iki és márc.25-iki ülése - Náray-Szabó Gábor beszámolója az MTAK konszolidációjával kapcsolatos fejleményekről].
= Akadémia, 1998.2. 39-40.p.

[Az MTA Közgyűlése, 1998.máj.5. - Náray-Szabó Gábor beszámolója az MTAK konszolidációjáról és fejlesztési koncepciójáról].
= Akadémia, 1998.2. 26-27.p.

Pályázat az MTA Könyvtára főigazgatói munkakörének betöltésére.
= Akadémiai Értesítő, 1998.4. (ápr.17.) 53.p; Magyar Nemzet, 1998. ápr.3. 8.p.

[Az Akadémiai Könyvtár konszolidációja]. Beszámoló az MTA 1998. májusi, 162. közgyűléséről.

= Magyar Tudomány, 1998.7. 859.p.

[Az MTA Vezetői Kollégiumának ülése, 1998.szept.16. - Náray-Szabó Gábor beszámolója az MTAK konszolidációs folyamatáról].

= Akadémia, 1998.3. 17.p.

Riba István: Átszervezés az Akadémia Könyvtárában. Vételi zavarok.

= HVG, 1998.jan.24. 83-85.p.

Rosdy Tamás: Akadémia - könyvtár nélkül?

= Magyar Nemzet, 1998.febr.14. 9.p.

MTA - Könyvtárbizottság

= Napi Magyarország, 1998.febr.24. 11.p.

Rózsa György: Sorvadásra ítélt Akadémiai Könyvtár.

= Népszabadság, 1998.febr.4. 12.p.

Vámos Tibor válasza.

= Népszabadság, 1998.febr.26. 12.p.

Rózsa György viszontválasza.

= Népszabadság, 1998.márc.10. 12.p.

Rózsa György: Gondolatok az Akadémiai Könyvtár és az információs társadalom körül. Jövőképvezet a hagyomány és a csúcstechnológia jegyében.

= Magyar Könyvszemle, 1998.3. 260-278.p.

Mi lesz az Akadémiai Könyvtárral? Válaszol: Náray-Szabó Gábor.

Hozzászól: Borzsák István.

= Magyar Tudomány, 1998.5. 622-625.p.

Rosdy Tamás: Hogyan tovább Akadémiai Könyvtár? Új igazgatóra várva.

= Magyar Nemzet, 1998.máj.30. 18.p.

Szeretnénk megtudni, hol, hányan, mit kutatnak. Glatz Ferenc, az Akadémia elnöke a tudománypolitikai reformról, a tudósok béréről és a könyvtár sorsáról. Riporter: Rosdy Tamás.

= Magyar Nemzet, 1998.dec.12. 17.p.

Vinkler Péter: Javaslatok az MTA Könyvtárának fejlesztésére.

= Magyar Tudomány, 1998.11. 1325-1330.p.

Vajda Kornél: Tisztelgés Rózsa György előtt.
= Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 1998.3. 49-51.p.

[Az MTAK új beszerzése: Sophokles: Hai hepta tragódiái].
= Magyar Tudomány, 1998.11. 1330.p.

Aczél János: Lukács Könyvtár - Lukács Archívum.
= Könyvhét, 1998.szept.24. 11.p.

XVI. GAZDÁLKODÁS

Kiadások (eFt)

Kiadások	Könyvtár	Lukács Archívum	Kutatási és egyéb feladatok	Összesen
Személyi juttatások	93 003	7 115	4 453	104 571
Munkaadókat terh. járadék	42 011	3 187	1 880	47 078
Üzemeltetési, fenntartási kiadások	34 639	1 576	281	36 496
Szakmai tevékenység kiadásai	9 129	46	176	9 351
Állománygyarapítás	50 451	115	15 432	65 998
Előzetesen felszámított áfa	11 291	338	3	11 632
Bevételek után 5% bef. kötelezettség	559	-	-	559
Egyéb kiadások	614	-	104	718
Működési célú pénzeszköz átadás	140	-	851	991
Központi beruházás + áfája	5 625	-	-	5 625
Felújítás	126	-	-	126
Intézményi beruházási kiadás	1 423	45	1 421	2 889
Kiadások összesen	249 011	12 422	24 601	286 034

Az állománygyarapítási célra, költségvetési és pályázati pénzekből kifizetésre került:

Kiadványcsere:	26 276 eFt
Könyvbeszerzés:	9 989 eFt
Folyóiratbeszerzés:	17 090 eFt
Régi könyv, kézirat:	79 eFt
Adatbázis	12 564 eFt
Összesen:	65 998 eFt

Bevételek (eFt)

Bevételek	Könyvtár	Lukács Archívum	Kutatási és egyéb feladatok	Összesen
Xerox	2 784	-	-	2 784
Fotó	544	-	-	544
Kötészet	5	-	-	5
CD szolgáltatás	1 282	-	-	1 282
ASCA előfizetés	2 071	-	-	2 071
Kiadvány értékesítés	385	-	-	385
Folyóirat megváltás	130	-	-	130

Beiratkozási díj	1 403	-	-	1 403
Kölcsönzési díj	218	-	-	218
Adatbanki szolgáltatás	1 366	-	-	1 366
Közlési díj	101	-	-	101
Egyéb bevétel	73	-	-	73
Bérleti díj	2 329	-	-	2 329
Felesleges készletek értékesítése	4	-	-	4
Kártérítés, könyvtartozás	96	-	-	96
Intézmény bevétel összesen	12 791	-	-	12 791

Kiszámlázott ÁFA	2 776	-	64	2 840
ÁFA visszatérítés	10 231	266	10	10 507
Működési bevétel összesen	25 798	266	74	26 138

Felhalmozási bevétel	8	-	-	8
----------------------	---	---	---	---

MTA támogatás	227 200	12 190	22	239 412
---------------	---------	--------	----	---------

Munkaügyi Központ	84	-	-	84
OMFB 1997. évi támogatás	200	-	-	200
OTKA adatbázis beszerzése	-	-	11 000	11 000
NKA konferencia szervezése	-	-	300	300
NKA könyvtárközi kölcsönzés	-	-	700	700
NKA Levéltári pályázat	-	-	66	66
Soros Alapítvány (állománygyarapítás)	-	-	300	300
Soros Alapítvány (adatbázis beszerzése)	-	-	1 000	1 000
OTKA (Kézirattári PC-k beszerzése)	-	-	500	500
MTA 1% szja-ból (állománygyarapításra)	-	-	491	491
Pro Bibl. Alapítványi támogatások (adatbázis, nyomdai munka)	-	-	471	471
NKÖM pályázat könyvbeszerzésre	-	-	2 584	2 584
NKÖM pályázat könyvbeszerzésre	-	-	1 600	1 600
OKTK Kónya Sándor pályázata	-	-	223	223
OTKA Lukács Archivum pályázata	-	-	268	268
OTKA Rózsa György pályázata	-	-	268	268
OTKA Vitályos László pályázata	-	-	200	200
MTA létszámleépítésre	-	-	10 000	10 000
Pályázati és egyéb támogatás összesen	284	-	29 971	30 255

Előző évi pénzmaradvány igénybevétele	839	-	435	1 274
---------------------------------------	-----	---	-----	-------

Bevétel összesen:	254 129	12 456	30 502	297 087
-------------------	---------	--------	--------	---------

Kiadás összesen:	249 011	12 422	24 601	286 034
------------------	---------	--------	--------	---------

Tárgyévi maradvány	5 118	34	5 901	11 053
--------------------	-------	----	-------	--------

A tárgyévi maradvány részletezése:

szállítói kötelezettségek	1 042 E Ft
személyi juttatások	53
munkaadókat terhelő járulékok	20
5 % befizetési kötelezettség	129
beruházás és áfája	126
létszámcsoökkentésre	3 776
OTKA (11 M Ft-os szerződés)	258
OTKA (Rózsa György pályázata)	56
NKÖM pályázat (állománygyarapításra)	1 600
NKA Levéltári pályázat	66
NKA Könyvtárközi kölcsönzésre	145
felújítási maradvány	1 074
Lukács Archivum maradványa	34
előrehozott támogatásból állománygyarapításra	2 674

Tárgyévi maradvány összesen:	11 053
------------------------------	--------

1998 során a Könyvtárnak sikerült az eredeti költségvetési előirányzatot módosítással, átcsoportosítással és többletbevételekkel kedvezőbb arányt elérni:

Személyi kiadás és járulékai: 69% helyett 53%
 Állománygyarapítás: 15% helyett 23%
 Dologi kiadások: 15% helyett 21%
 Felújítás, beruházás: 1% helyett 3%

Összesen	100%	100%
----------	------	------

1998-ban, a három évre tervezett konszolidációs időszak első évében az MTA Könyvtárában sikerült megállítani a negatív tendenciákat, és költségvetési hiány nélkül zárni az évet. Természetesen változatlanul nem elegendő az állománygyarapításra fordított összeg a szűkebbre vont gyűjtőkorre sem, és egyre többet kell áldozni az informatikai fejlesztésre, a korszerű szolgáltatások bevezetésére, finanszírozására is.